

Investiční a neinvestiční podpora energetických společenství

Návrh způsobilých výdajů pro projekty komunitní energetiky

Brno, listopad 2021

www.frankbold.org

Frank Bold
Údolní 33, 602 00 Brno

T +420 545 575 229
info@frankbold.org

IČO 653 414 90
č. ú. 2600050537/2010

Obsah

Obsah.....	2
Úvod	3
Energetická společenství v praxi	3
Bytové domy	3
Chytré čtvrti a velké areály.....	4
Obecní, krajské a virtuální energetické komunity.....	4
Neinvestiční výdaje projektů energetických společenství.....	5
Návrh způsobilých neinvestičních výdajů.....	5
Další navrhované formy nefinanční podpory komunitní energetiky	6
Zřízení Jednotných kontaktních míst (One-Stop-Shops – OSS)	6
Investiční výdaje vhodné pro energetická společenství.....	7
Příklady podpor týkající se komunitní energetiky v zemích EU.....	8
Skotsko: Program CARES	8
Enablement Grant: neinvestiční podpora	8
Irsko: Program RESS a provozní podpora komunit	9
Specifika irských RESS aukcí	10
Irsko: Energy Master Plan Funding SEAI – neinvestiční podpora.....	10
Irsko: SEC Pilot Grant – neinvestiční podpora.....	11
Itálie: Legislativa a provozní podpora energetických společenství	11
Závěr a doporučení.....	12
Rekapitulace způsobilých ne/investičních výdajů	13

Úvod

Evropská unie (EU) se má do roku 2050 stát podle balíčku opatření Fit for 55 **klimaticky neutrální**. Opatření zahrnují mj. energetiku, kde Česko čeká **zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie (OZE) na spotřebě elektřiny na 29 až 32 %**.¹ Podle energetické politiky EU a klimatických závazků je tedy nutné zvýšit podíl OZE na spotřebě a výrobu elektřiny decentralizovat.

Vhodným nástrojem, jak k těmto cílům významně přispět jsou **energetická společenství**, která jsou upravena v evropské [směrnici o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů](#) (2018/2001) a [směrnici o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou](#) (2019/944). Decentralizaci energetiky však mohou přispívat také komunitní **projekty územních samosprávných celků**. Tento dokument je zaměřen primárně na energetická společenství, jeho závěry však lze analogicky aplikovat i na další decentralizované projekty s komunitním prvkem.

Kromě příspěvku k podílu OZE na spotřebě energetická společenství a další komunitní projekty přispívají k **edukaci obyvatel v oblasti řízení vlastní spotřeby, realizaci dalších úsporných opatření a prevenci energetické chudoby**. Vzhledem k tomu, že růst cen energie řada spotřebitelů pociťuje již nyní, je vhodné přistoupit k systémovému řešení těchto problémů.

Materiál **Investiční a neinvestiční podpora energetických společenství** se postupně zaměřuje na (1) současnou situaci a jak v ní energetická společenství fungují, možnosti (2) neinvestiční a (3) investiční podpory a (4) inspirativní příklady ze zahraničí.

Energetická společenství v praxi

Řadu typů energetických společenství lze realizovat již nyní, ale vzhledem k neexistujícímu ukotvení v legislativě a teprve chystaným dotačním titulům, představuje jejich masivní rozvoj zatím spíše **teoretickou možnost**.

Energetická společenství přitom mohou v praxi nabývat mnoha podob a pojmout **širokou cílovou skupinu obyvatel**, která z nich bude profitovat. Níže představujeme pět modelů fungování energetických společenství, které považujeme za vhodné (nejen) pro Česko – bytové domy, chytré čtvrti a velké areály, obecní, krajské a virtuální komunity. Všechny tyto modely už v Česku existují nebo se plánují. Jsou zde zařazeny z důvodu ilustrace výdajů, které s sebou nesou, a které by tedy měly být **způsobilé v dotačních programech**.

Bytové domy

Ekonomické a udržitelné **bytové domy** s fotovoltaickou elektrárnou a baterií, kde se vlastníci či nájemci sdružují do jednoho subjektu, by se měly stát běžným řešením pro novou výstavbu,

¹ EurActiv, 2021. <https://euractiv.cz/section/energetika/news/komise-chce-zvysit-podil-obnovitelnych-zdroju-energie-na-40-procent-co-to-znamena-pro-cesko/>.

rekonstrukci či modernizaci takové zástavby. Uvažujeme, že dům je plně elektrifikovaný, včetně vytápění, disponuje společným jističem a sloučeným odběrným místem.

Jednotlivé byty jsou osazeny podružnými (chytrými) elektroměry, díky kterým se optimalizují energetické toky a rozúčtovávají se náklady uvnitř komunity, prostřednictvím speciálního software. Bytový dům má také společný akumulaciční zásobník pro topení i bojler na ohřev TUV s tepelným čerpadlem s přímotopnými patrony, jejichž provoz automaticky reaguje na aktuální přebytky nebo nedostatek elektřiny z FVE na střeše.

Je vhodné, aby byl systém doplněn o **dálkové řízení spotřebičů** (přes mobilní aplikaci), což usnadní optimalizaci spotřeby pro obyvatele domu tak, aby měli z výroby elektřiny maximální užitek.

Primárním cílem takového bytového domu je tedy maximalizace místní spotřeby, snížení výdajů za elektřinu a v neposlední řadě i přispění k podílu OZE na spotřebě. Nevylučujeme však v budoucnu **rozšíření komunity na více bytových domů**, což posílí její produkční potenciál a tržní sílu. Snáze tak budou poskytovat např. službu agregace flexibility jako tržní komoditu.

Chytré čtvrti a velké areály

Chytré čtvrti, průmyslové areály nebo **obchodní centra** lze stavět už se záměrem vytvořit energetické společenství, a tedy projekt navrhnout tak, aby disponoval jak fotovoltaickými střechami, tak i dalšími lokálně vhodnými OZE. Žádoucí je také **modernizace stávajících** čtvrtí nebo **revitalizace areálů**.

Členy společenství mohou být vlastníci či nájemci bytů a domů, veřejné subjekty i podnikatelé. V současnosti lze takový projekt realizovat s využitím **lokální distribuční soustavy** (LDS), která umožňuje připojení více koncových odběratelů k nadřazené regionální distribuční soustavě. Pro provoz LDS je ale nutné disponovat licenci na distribuci elektřiny od ERÚ.

Mezi způsobilé výdaje zde řadíme zejména smart metery pro všechna odběrná místa, tepelná čerpadla, bateriové systémy. Případně dobíjecí infrastrukturu pro elektroauta (a kola), která se využívají i poskytování flexibility sítě, což přináší finanční výhody.

Příkladem může být třeba bývalé JZD, kde sídlí několik firem a disponuje fotovoltaickými elektrárnami na střechách a bioplynovou stanicí. Přestože se zde počítá s účastí podnikatelů, hlavním cílem je **maximalizace spotřeby v místě**, nikoliv prodej přebytků jako podnikatelská činnost. Významným přínosem pro firmy, jejichž procesy jsou citlivé na mikrovýpadky elektřiny, je bateriové úložiště, které poskytuje flexibilitu i stabilitu dodávek.

Obecní, krajské a virtuální energetické komunity

U těchto typů komunit se počítá již s **většími projekty** a zasaženým územím. Obce nebo kraje mohou využít své **pozemky a budovy pro výstavbu výrobních kapacit a bateriových systémů**. Ať už se jedná o brownfieldy nebo budovy, které vlastní nebo je vlastní ostatní členové komunity. Pokud by se obci podařilo získat nebo pronajmout vlastní LDS, ušetří náklady za distribuční poplatky a platí pouze údržbu sítě, což snižuje celkovou výslednou cenu.

Z tohoto pohledu za výdaj hodný podpory považujeme i **samotnou výstavbu LDS**. Relevance tohoto výdaje ale značně závisí na přijetí nového NEZ a změně pravidel tak, aby pronájem nebo výstavba LDS byla pro obce reálnou variantou.

Žádaným doplňkem organizace energetiky v obci je i **vytápění**, realizované např. bioplynovou stanicí s KVET nebo pouze s generací tepla, které dále snižuje náklady obyvatel na energie. **Virtuální komunita** může zahrnovat stovky členů v podobě domácností, veřejných i podnikatelských subjektů nezávisle na fyzické vzdálenosti (resp. jistě má smysl omezit se na rozlohu města či kraje) bez sdruženého odběrného místa. Členství ve virtuální komunitě umožňuje čerpat výhody plynoucí z decentralizované výroby elektřiny i domácnostech nebo jiným subjektům, jejichž okolí provoz vlastní výroby OZE neumožňuje nebo není nákladově efektivní.

Za důležitou cílovou skupinu a průkopníka v komunitní energetice **považujeme obce**, které budou jednak stavět vlastní kapacity OZE, ale zároveň motivovat a ukazovat cestu dalším subjektům – bytovým domům, podnikům i domácnostem. Podobně, jako je tomu v případě projektu virtuální elektrárny v Brně². Velkým komunitám a projektům virtuálních elektráren v současnosti schází opora v legislativě. Pro rozvoj komunitní energetiky v Česku ale bude primárně důležité **začít s realizací menších projektů** a poté přistupovat k rozšiřování komunit tak, jak se to osvědčilo již v zahraničí.

Klíčové je **budování lidských zdrojů** a **postupné naplňování potenciálu** komunitních projektů. Velkou výhodou pro komunity by bylo získání (pronájem, koupě, výstavba) LDS, která by komunitě snížila náklady o distribuční poplatky. Z výše uvedených typů projektů a na základě dosavadních zkušeností ze zahraničí, doporučujeme kombinaci neinvestiční podpory v přípravné fázi projektu a investiční podpory ve fázi realizace.

Neinvestiční výdaje projektů energetických společenství

Pro rychlejší a snazší ustavování energetických společenství navrhujeme vytvoření podpůrných, neinvestičních nástrojů, které by:

1. Vedly ke vzniku energetických společenství tam, kde to má smysl (kapacita sítě, mapování zájmu o komunitní projekty u správních celků),
2. Budovaly odborné kapacity všech energetických společenství v oblasti nových trendů energetických úspor, produkce OZE a projektového řízení, a
3. Poskytovaly odborné externí poradenství při zakládání a plánování komunitních projektů (One-Stop-Shops, Jednotná kontaktní místa).

Návrh způsobilých neinvestičních výdajů

V současnosti návrh NZÚ pro energetická společenství počítá s podporou při jejich zakládání v rámci komponenty 2.5 NPO (podkomponenta 2.5.3. Zakládání energetických společenství³). Plánovaný dotační titul kvitujeme a doporučujeme, aby obsahoval následující:

² Brno bude mít vlastní solární elektrárnu na střechách domů <https://petrhladik.cz/brno-bude-mit-vlastni-solarni-elektrarnu-na-strechach-domu/>

³ [Prezentace Ing. Jana Kříže](#) z 21. 9. 2021

- analýzu potenciálu využití OZE a úspor energie (studie proveditelnosti a energetická analýza),
- analýzu možných členů daného energetického společenství,
- ekonomickou analýzu,
- projektovou analýzu technického zařízení budov,
- právní koncepci,
- práci energetického manažera,
- zpracování a podávání žádostí spojených s povolovacími procesy.

Ohledně **právní koncepce** doporučujeme podpořit výdaje na konzultace stran volby právní formy pro dané společenství, nastavení vztahů mezi jednotlivými členy a nakládání s případným ziskem. např. prostřednictvím **paušálu na služby**.

Dále se v jiných zemích (např. Skotsko a Irsko) osvědčilo **vzdělávání členů energetických společenství a sdílení jejich zkušeností**, a to nejlépe prostřednictvím odborného vedení, které na tzv. One-Stop-Shops realizuje stát.

Další navrhované formy nefinanční podpory komunitní energetiky

Zřízení Jednotných kontaktních míst (One-Stop-Shops – OSS)

Jednotná kontaktní místa (OSS) jsou fyzická nebo virtuální prostředí poskytující veškeré informace a služby, které zájemci nebo vlastníci nemovitostí potřebují ke komplexní energetické renovaci.

Podporu energetickým komunitám ve formě OSS doporučuje Evropský parlament⁴ jako best practice právě pro poskytování informací, poradenství a pomoc se zprostředkováním financování.

Role OSS:

- **Osvěta a marketing pro téma komunitní energetiky:** vhodné oslovování cílových skupin dle segmentace trhu. Jedná se o důležitý prvek, zejména co se týče oslovování lidí ohrožených energetickou chudobou (mladé rodiny, senioři, nízkopříjmové domácnosti).
- **Místo pro konzultaci:** projekty komunit se musí odvíjet od specifických místních podmínek a potřeb místní komunity. Řada z nich bude potřebovat komplexní projekty energetických úspor (tzn. fotovoltaické střechy, ale i energetické úspory nebo systém pro rozúčtování apod.) tak, aby každá komunita maximálně naplnila svůj potenciál. Konzultace jsou relevantní jak při ustavování komunit, tak i při jejich rozvoji.
- **Dlouhodobé a dostupné financování projektů:** na OSS by se měli potenciální žadatelé dozvědět jednak o dotačních možnostech, tak i o vhodných komerčních produktech financování, speciálně se zaměřením na nízkopříjmové skupiny.
- **Garance kvality a dlouhodobé spolehlivosti:** OSS by měla sbírat také informace o kvalitě dodavatelů, kteří OZE projekty realizují nebo servisují, a umět je doporučit cílové skupině.

⁴ Report on maximising the energy efficiency potential of the EU building stock (2020/2070(INI), Committee on Industry, Research and Energy, Rapporteur: Ciarán Cuffe (April 2020), strana 5, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/ITRE-PR-648631_EN.pdf

Zároveň se OSS mohou aktivně podílet na vzdělávání a rozvoji energetických manažerů, developerů a vedoucích komunitních projektů.

- **Sdílení zkušeností:** OSS je místo, kde se členové energetických společenství mohou setkávat a předávat si nabyté zkušenosti.

Cílem OSS a i klíčem k jejich úspěchu je dostupnost všech informací na jednom místě. Při nejmenším by měla sloužit jako rozcestník pro potenciální žadatele, kde se dozví více o komunitní energetice a možnostech, jak se do ní zapojit a vytvořit projekt.

V současnosti pod MŽP funguje poměrně rozsáhlý systém Jednotných kontaktních míst pro NZÚ. Doporučujeme, aby pro energetická společenství vznikla speciální pozice, která se jim bude věnovat. A to jak přímo pomoci se vznikem společenství a realizací projektů, tak i s propagací možností, které v této oblasti NZÚ, případně další programy, skýtá.

Investiční výdaje vhodné pro energetická společenství

V rámci NZÚ jsou výdaje pro realizaci energetických úspor a OZE zevrubně popsány, přidaná hodnota této analýzy tkví zejména v tom, že specifikujeme způsobilé investiční výdaje důležité právě pro energetická společenství, a to na základě příkladů uvedených výše.

Mezi způsobilé investiční výdaje navrhujeme zařadit:

- realizaci výroby OZE (střešní fotovoltaické systémy, elektrárny na biomasu, vč. KVET a bateriových systémů) na rodinných a bytových domech, podnikatelských budovách a areálech, včetně těch zemědělských
 - pozemní fotovoltaické systémy v místech, kde pro to existují předpoklady, např. sanace staré obecní skládky, výstavba na brownfieldu apod. větrné a malé vodní elektrárny v lokalitách, kde existuje potenciál jejich využití (dle studie proveditelnosti)
 - náklady na výstavbu přímého vedení, LDS, rozvodů nízkého i vysokého napětí, vč. rozvaděčů, transformátorů, měření a dalších potřebných úprav (kompenzace, dispečerské řízení apod.)
- výměna zdroje tepla (např. za tepelná čerpadla)
- vybudování společného zdroje tepla včetně rozvodů a systémů měření a regulace
- hardware i software pro měření a regulaci, správu a rozúčtování
- zařízení pro měření spotřeby (zařízení pro průběhové měření typu B nebo smart meter, jak pro sdružené, případně "vůdčí" odběrné místo, tak v některých případech také pro podružná odběrná místa v rámci společenství)
- software pro rozúčtování mezi členy energetického společenství
- software pro shromažďování dat o výrobě a spotřebě energie, umožňující případnou optimalizaci na straně spotřeby
- infrastruktura pro elektromobilitu – dobíjecí stanice, vč. dalšího příslušenství a software, sdílený elektromobil

Příklady podpor týkající se komunitní energetiky v zemích EU

Komunitní energetika je stále poměrně mladé téma a neexistuje jedno správné řešení, jak podpořit její vznik a fungování. Přesto jsou v této oblasti některé státy úspěšné, např. Skotsko, Irsko a Itálie.

Také **Maďarsko**⁵ v nedávné době taktéž publikovalo podmínky pro projekty komunitní energetiky, které financuje prostřednictvím Modernizačního fondu. Kromě běžných podmínek a způsobilých výdajů ale pravidla uvádějí i možnost **ex ante financování do výše 50 %**, o dalších 30 % si realizátor projektu může zažádat v průběhu implementace při dodržení stanovených lhůt a poslední, 20% část dostane vyplacenu po předložení závěrečné zprávy o ukončení realizace projektu.

Skotsko: Program CARES

Cílem programu CARES je dosáhnout do 2030 instalovaného výkonu 2 GW OZE, prostřednictvím zvýšení podílu produkce komunit a lokálně vlastněných OZE.

CARES podporuje přípravnou – neinvestiční fázi komunitního projektu i samotné investice potřebné pro výstavbu projektu. Součástí každého projektu musí být vyčíslení jeho celkové energetické účinnosti, např. výroba tepla z OZE musí brát v úvahu účel jeho využití nebo skladování energie je přípustné pouze s minimalizací ztrát.

Enablement Grant: neinvestiční podpora

Program CARES podporuje přípravnou fázi projektu prostřednictvím "Enablement Grant", tedy dotace, která má umožnit komunitě vyhodnotit, zda pro ni dává smysl realizovat projekt komunitní energetiky.

Mezi způsobilé výdaje patří:

- počáteční výdaje na vytvoření společenství
- studie proveditelnosti, včetně testování inovativních projektů lokální energetiky
- náklady na právní založení komunity
- zkoumání alternativ sdíleného vlastnictví
- vypracování komunitních akčních plánů
- konzultace a budování komunitních kapacit (vzdělávání)

⁵ Modernization Fund: Investment proposal submission form for priority investments, 2.1 Development of Energy Communities.

Dotace pro energetická společenství činí 100 %⁶. Pro místní autority, církve, neziskové organizace, zemědělské podniky nebo bytová družstva je to 60 %. Vyhodnocování žádostí probíhá **průběžně**.

Žadatel musí prokázat přidanou hodnotu projektu, a to ve smyslu, že by **bez dotace nebyl realizován** (motivační účinek). V žádosti se zároveň zavazuje k realizaci konkrétních kroků, na které žádá dotaci. Žádost posuzuje **Local Energy Scotland** a její rozhodnutí je finální, nelze se proti němu odvolat. Žadatel ale vždy dostane **konkrétní doporučení**, jak projekt upravit, a žádat o dotaci znovu.

Dotace se vyplácí **ex post na základě provedených kroků**, a to i v případě, že je projekt nakonec vyhodnocen jako neefektivní a nebude realizován. Vzhledem k předběžnému posouzení ze strany Local Energy Scotland se ale předpokládá, že k takovým případům bude docházet jen výjimečně. Žadatelé mají navíc k dispozici komplexní poradenství ze strany státu.

Enablement Grant je rozdělen do dvou úrovní financování:

Small Enablement Grant:

- žadatel může získat maximálně **5 000 GBP**
- je určený pro menší projekty nebo pro samostatné prvky větších projektů (např. studie proveditelnosti pro instalaci OZE pro komunitní budovu nebo konzultace a akční plánování jako součást většího projektu)
- předpokládá se, že takové projekty pak rovnou zažádají v programu CARES o Local Development Fund (komunitní projekty s podporou až do výše 150 000 GBP) nebo Local Capital Fund (dotace až do výše 60 % projektu)
- výhodou je jednodušší žádost⁷

Enablement Grant:

- žadatel může získat maximálně **25 000 GBP**
- je určený pro větší – komplexní přípravné projekty, které vedou ke zjištění (a ideálně následné realizaci), jaké možnosti energetická komunita má (viz způsobilé výdaje)
- pro financování investičních výdajů může žadatel využít všechny investiční programy CARES.

Irsko: Program RESS a provozní podpora komunit

Irský program Renewable Energy Support Scheme (RESS) je zaměřený na podporu obnovitelných zdrojů obecně, ale jedním z pilířů podpůrného schématu je i komunitní energetika. RESS si klade za cíl do roku 2030 dosáhnout 70% podílu OZE na produkci energie.

V rámci RESS mají **komunitní projekty separátní kategorii v aukcích OZE** (solární a větrné energie). Vláda pro komunitní projekty vyčlenila celkovou kapacitu 30 MW a předběžně počítala se šesti projekty. V aukci jich nakonec uspělo **7 projektů s celkovou kapacitou 24,35 GW**. Irská vláda s takovým

⁶ Jejich specifikaci, vč. Konkretizace ostatních způsobilých žadatelů, naleznete zde (s 2):

<https://www.localenergy.scot/media/110996/cares-funding-information-and-guidance-pack.pdf>

⁷ Dokument žádosti je dostupný na <https://www.localenergy.scot/funding/cares-enablement-grant/> v sekci Application Forms.

výsledkem byla spokojená a do budoucna počítá s nárůstem komunitních projektů a je ochotná je podporovat, do roku 2025 proběhnou nejméně další 4 aukce.

Energetická společenství mají v Irsku širokou "měkkou" podporu, vládní agentura Sustainable Energy Authority of Ireland (SEAI) poskytuje komplexní energetické poradenství prostřednictvím sítě One-Stop-Shops.

Specifika irských RESS aukcí

- projekt musí být **vlastněn společenstvím⁸ ze 100 %** (při první aukci dostačoval podíl vlastnictví 51 %)
- vyčlena **speciální kategorie pro komunitní projekty** s předem určeným maximálním výkonem (v první aukci 30 MW, tzn. 1 % z celého aukčního objemu)
- povinný příspěvek do **Community Benefit Fund** – všechny úspěšné projekty z aukcí, mají povinnost přispět do fondu na rozvoj místního socio-kulturního prostředí, kde se nachází jejich OZE instalace, aby jednak kompenzovaly případné negativní externality (v podobě hluku, rušení krajinného rázu atd.) a jednak financovaly různé místní projekty, které budou posilovat sociální vazby i "oblíbenost" OZE.

Irsko: Energy Master Plan Funding SEAI – neinvestiční podpora

Dotační program⁹, který je otevřený celý rok, přičemž podmínky programu zůstávají stejné, aby případní žadatelé měli dostatek času na přípravu projektu. Počítá se zapojením expertů, kteří energetickým společenstvím¹⁰ pomohou s vytvořením **Energy Master Plan¹¹**, ten má za cíl:

1. vyhodnotit stávající energetické požadavky energetického společenství na elektřinu, teplo a dopravu
2. identifikovat existující energetické zdroje
3. vytvořit registr příležitostí – seznam potenciálních projektů pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii
4. vybrat vhodné projekty, které energetické společenství realizuje v nejbližších 3 letech a stanovit si cíle snížení energetických požadavků v porovnání se současným stavem (bod 1)
5. pravidelně tento energetický status aktualizovat s cílem kontroly postupu naplňování cílů

⁸ Renewable energy community je v pravidlech RESS definováno v souladu se unijními směrnici (RED II, IEMD), jejich kompletní definici naleznete zde (s.18): <https://assets.gov.ie/77080/8e6e8cbf-2061-499c-9ce9-1710aa4300cf.pdf>

⁹ Dostupný na <https://www.seai.ie/community-energy/sustainable-energy-communities/energy-community-programm/energy-master-plan-fundin/EMP-Funding-Application-guidelines.pdf>

¹⁰ V originále jsou pojmenovány jako sustainable energy communities (SEC), ale odpovídají českému ekvivalentu energetická společenství.

¹¹ Příručka pro vytvoření Energy Master Plan dostupná na: <https://www.seai.ie/publications/Sustainable%20Energy%20Communities%20Handbook.pdf>

Plán počítá se zapojením mnoha (místních) stakeholderů, od kterých tvůrci programu budou potřebovat příslušná data o spotřebě, možnosti výroby OZE nebo např. služby energetického auditora. SEAI může poskytnout až **100 % nákladů na tvorbu Plánu**, ale míra financování se odvíjí od toho, kolik společenství platí za spotřebu energie.

Mezi způsobilé náklady se počítají **externí náklady** (tzn. na konzultace s různými experty), naopak nelze financovat vlastní pracovní sílu komunity. Nedoporučuje se, aby vytvořením celého Energy Master Plan byla pověřena např. odborná agentura, do plánovacího procesu musí být zapojena komunita v maximální míře, jinak projekt nebude podpořen.

Orientační přehled výše příspěvku na Energy Master Plan

Velikost komunity	Spotřeba energie vyj. v EUR	Dotace v EUR
Ulice / vesnice	do 2 000 000	10 000
Město / ostrov	do 20 000 000	15 000
Okres / region	do 50 000 000	20 000
Stát / jiné	do 50 000 000	25 000

Irsko: SEC Pilot Grant – neinvestiční podpora

SEC Pilot Grant jsou dotace pro nové a začínající (nejen energetické, SEC však musí být součástí) komunity, cílem grantu je:

- Rozvinout **dovednosti v rámci společenství** stran řízení projektů. Podporování komunit v tom, aby vedly malé až středně velké projekty. V takovém partnerství musí být aspoň jedno SEC. Maximální dotace činí 200 000 EUR a celková alokace fondu byla 3 000 000 EUR.
- Vytvářet a udržovat aktuální **know-how o energetice v komunitě**, což zahrnuje setkávání a workshopy s prezentacemi připravovaných projektů a jejich posouzení v širší komunitě. Jedná se o velmi důležitý bod projektu, pokud šíření a aktualizace vědomostí v komunitě nebude jeho součástí, není pravděpodobné, že v žádosti uspěje.
- **Financování malých pilotních projektů** pro předvedení inovativních energetických řešení. Např. jednotlivé budovy, které jsou přístupné veřejnosti a ideálně vlastněné neziskovou organizací (komunita, škola, rodinná centra, kostely).

Itálie: Legislativa a provozní podpora energetických společenství

Italský zákon¹² umožňuje vznik dvou typů energetických komunit: **společenství pro obnovitelné zdroje a sdružení aktivních zákazníků**, kteří se nachází ve stejné budově či bytovém domě. Kapacita instalovaného výkonu může být až 200 kW. Vyprodukovanou energii mezi sebou mohou členové komunity sdílet i prostřednictvím existující distribuční sítě, hlavním cílem je poskytování energetických

¹² [Zákon č. 162 ze dne 30. 12. 2019, čl. 442-bis](#), ve znění zákona č. 8 ze dne 28. 2. 2020, příloha 8.

služeb vlastním členům, nikoliv tvorba zisku. Ve společenství pro obnovitelné zdroje se mohou sdružovat i další subjekty, pro které ale produkce energie nepředstavuje předmět podnikání.

Energetická společenství založená po vstupu zákona v účinnost mají navíc přístup k **finanční podpoře**, která má formu **tzv. daňového „Superbonusu“**¹³. Ten lze uplatnit do výše 110 % ceny výroby elektřiny do 20 kW a do výše 50 % ceny výroby do 200 kW (nejvýše však 96 tisíc eur). Komunity jsou zároveň **odměňovány za spotřebu elektřiny přímo v místě výroby – za každou 1 MWh sdílenou v rámci komunity skrze veřejnou distribuční síť obdrží bonus ve výši 110 EUR**.

Fungování energetických komunit je **přízpůsobena i tarifní struktura**, podle které se určují ceny elektřiny. Díky tomu mohou členové společenství pro obnovitelné zdroje i aktivní zákazníci sdružení na úrovni bytového domu dále čerpat výhody plynoucí z jejich **statusu zákazníka**. Obdobnou změnu by bylo vhodné přijmout i v České republice. Podle platné právní úpravy zatím není možné, aby zákazníci se sdruženým odběrným místem v rámci energetického společenství odebírali elektřinu za levnější cenu pro spotřebitele.

Závěr a doporučení

Energetická společenství potřebují jak **investiční**, tak i **neinvestiční podporu** a ze zahraničních příkladů nám vyplývá, že nejvíce efektivní je jejich **kombinace a široké spektrum podporovaných výdajů**.

U většiny zahraničních dotačních titulů taxativní výčet způsobilých výdajů nenalezneme, často záleží na **projektovém plánu**, který musí splňovat **více či méně konkrétní kritéria** a projekt pak posuzuje daná autorita. To je částečně způsobeno i tím, že (obecné) komunity v těchto zemích již fungují a mají zkušenosti s tvorbou různých projektů, znají své okolí a jeho potřeby. Proto je uvedený výčet způsobilých výdajů maximálně široký, aby vznikající společenství získala základní představu o tom, co vše může být součástí projektu a mohla dle toho naplnit svůj energetický potenciál.

Do neinvestičních výdajů doporučujeme zahrnout veškeré práce a výdaje, které jsou potřeba k ustavení komunity, potažmo jejímu provozu a **vzdělávání členské základny** v energetickém managementu.

V rámci investičních výdajů za vhodné považujeme samozřejmě výstavbu OZE, a to **včetně pozemních FVE**, veškerou související infrastrukturu a také rozúčtovací systém pro komunity. Za důležité považujeme zvážit i možnost pronájmu, či výstavby LDS.

Doporučujeme také zvážit **možnost ex ante financování investičních výdajů** po schválení plánu projektu. Pro komunitní projekty by to znamenalo značné zjednodušení v procesu shánění finančních prostředků a tím napomohlo k rychlejší realizaci.

¹³ Fisco Oggi. [Comunità energetiche rinnovabili, le regole per fruire del Superbonus](#), 12. 3. 2021.

Rekapitulace způsobilých ne/investičních výdajů¹⁴

Neinvestiční výdaje	Investiční výdaje
<ul style="list-style-type: none">• Analýza potenciálu využití OZE a úspor energie (studie proveditelnosti a energetická a ekonomická analýza)• Projektová analýza technického zařízení budov• Právní koncepce / služby (např. paušál)• Práce energetického manažera• Zpracování a podávání žádostí spojených s povolovacími procesy• Vzdělávání členů a budování lidských zdrojů	<ul style="list-style-type: none">• Výrobní OZE, včetně pozemních FVE• Pronájem a výstavba LDS, výstavba přímého vedení, rozvodů VN i NN• Výměna zdroje tepla a výměna společného zdroje, včetně rozvodů• Hardware i software pro měření a regulaci, správu a rozúčtování energií• Infrastruktura pro e-mobilitu

Frank Bold Society, z.s.

Mgr. Anna Michalčáková
anna.michalcakova@frankbold.org

Mgr. Laura Otýpková, Ph.D.
laura.otypkova@frankbold.org

¹⁴ Tabulka slouží jako přehled, komplexní výčty navrhovaných způsobilých výdajů naleznete v příslušných kapitolách.